

Dagbl. 5. 3. 1954.

Heimevernets krigføring i brennpunktet igjen

Uenighet om hvor langt HV kan gå i gerilja-krig

TÅPELIG KRIGSLEK I ØSTFOLD HAR ALVORLIGE PERSPEKTIVER

Den hadde unektelig et komisk skjær over seg, den meldingen som forleden kom fra «Øvelse Vinter II» om det sabotasjeangrepet Heimestyrkene hadde iverksatt mot divisjonskommandoen til oberst Aage R. Pran. I første omgang måtte det kalle på lattermuskulene, at obersten dagen etter at han notorisk var sprengt i lufta, erklærte at han ville ta sognepresten og herrestyret som gisler. I tilfelle nye overgrep fra Heimevernet, ville gislene bli skutt, og den represalie-tørstende oberst ville også svi av 10 hus hvis ikke Heimevernet oppførte seg pyntelig.

Den første reaksjonen var, som sagt munterhet, ut fra den erfaring vi etter hvert har fått, at det fins ikke grenser for de speidergutt-leker offiserer kan finne på under feltøvelser.

Men saken har et langt alvorligere perspektiv, som det er all grunn til å se nærmere på, og som det også er grunn til for de ansvarlige myndighetene å drøfte

inngående for å skape klarhet.

Ser en på oberst Frans represalie-tiltak, innebærer det en alvorlig underkjennelse av en av Forsvarets fire våpengrener, nemlig Heimevernet. Ved sin opptreden har obersten satt fingeren på spørsmålet om Heimevernet i visse situasjoner virkelig blir anerkjent som regulære soldater etter folkeretten. Obersten har til og med gått et skritt lenger. Ved å true med disse tåpelige represaliene har han faktisk slått fast at Heimevernet i visse situasjoner ikke kan betraktes som regulære styrker etter folkeretten. Det er en alvorlig beskyldning mot Heimevernet, og noe som nok også en eventuell fremtidig fiende vil merke seg.

Nå sier riktignok oberst Pran til en morgenavis, at han har satt seg i en eventuell fiendes sted. Obersten tror en fiende ville ha reagert på denne måten overfor Heimevernet, fordi Heimevernets soldater under «krigen» i Østfold har opptrådt i uniform om natten, men som sivile folk om dagen. Obersten viser både til tyskernes reaksjon på en slik krigføring her i landet og i Jugoslavia under siste krig. Da det kan være tvil om hvor vidt en fiende vil godkjenne en slik krigføring fra Heimevernets side mener obersten det bør drøftes om obersten det bør drøftes om HV i det hele tatt bør drive denne form for krigføring, eller om ikke HV til enhver tid bare skal opptre som regulære soldatstyrker i uniform.

Heimevernets - - -

— Fortsatt fra 1. side —

Og her er vi ved en annen alvorlig side ved saken, nemlig spørsmålet om hvor langt HV kan gå i sin krigføring. Dette spørsmålet slutter seg for så vidt naturlig til den debatten Dagbladet nettopp har hatt omkring HV's krigsmetoder, og det bør være riktig at de ansvarlige myndigheter også ofrer denne siden alvorlig oppmerksomhet og skaper klarhet over hvor grensene skal gå.

Det er tydelig at vi her er inne på et grenseområde. Det er umulig å få noen autoritative uttalelser som setter tingene på plass, og det understreker igjen at forholdet bør bli tatt opp til alvorlig gransking.

I Heimevernets stab får vi opplyst at Heimevernet mener å ha sitt på det tørre, etter de hjemler som gis i det internasjonale landkrigsreglementet og etter reglene i Genève-konvensjonen av 1949. Heimevernet mener at det oppfyller de betingelser som der stilles opp.

Oberst Aage Pran er altså av en motsatt mening i dette spesielle tilfelle. Og når de lærde strides, er det all grunn for de ansvarlige til å sette tingene på plass.